

OPIS AVTOHTONIH IN TRADICIONALNIH SORT KMETIJSKIH RASTLIN¹

**ZA POTREBE IZVAJANJA KMETIJSKO OKOLJSKEGA UKREPA
PRIDELAVA AVTOHTONIH IN TRADICIONALNIH SORT KMETIJSKIH RASTLIN
V OKVIRU PROGRAMA RAZVOJA PODEŽELJA 2004-2006**

¹ Kmetijski inštitut Slovenije, Hacquetova 17, 1000 Ljubljana; Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta - Oddelek za agronomijo, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana; Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo, Žalskega tabora 2, 3310 Žalec, Poskusni center za oljkarstvo, Ulica 15. maja 17, 6000 Koper

1. ŽITA

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Ajda (<i>Fagopyrum esculentum</i> (Moench))			
Darja	D	Biotehniška fakulteta - Oddelek za agronomijo	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: nastala je s križanjem izbrank domače črne ajde, iz Slovenije in visokorodnih ajd ruskega izvora. Morfološko-biološke lastnosti: je diploidna sorta, nedeterminantne oblike rasti in zato nekoliko višja; seme je nekoliko večje kot pri sorti Siva in je svetleče temno rjave barve; cveti belo. Gospodarske lastnosti: je nekoliko odpornejša proti suši in visokim temperaturam kot sorta Siva; odporna je tudi na poleganje; v neugodnih vremenskih razmerah je sposobna boljše napolniti semena kot sorta Siva.
Siva	D	Biotehniška fakulteta - Oddelek za agronomijo	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: nastala je z odbiro oziroma selekcijo nezaželenih rastlin iz domačih populacij sive ajde na Dolenjskem, iz Slovenije; v postopku žlahtnjenja so bile izločene netipične rastline z visoko zverženo rastjo, ki so bile podvržene poleganju; v končni fazi žlahtnjenja pa se je z odbiro determinantnih rastlin doseglo zelo uniformne rastline po obliki rasti - habitusu. Morfološko-biološke lastnosti: determinantna oziroma končna rast je genetsko determinirana lastnost in rastlina sama zaključí rast, kljub temu, da ima na razpolago ugodne pogoje rasti; determinantne rastline so nižje in tako odpornejše na poleganje, kljub višjim odmerkom dušika v manj ugodnih vremenskih razmerah; ker imajo rastline genetsko determiniran zaključek rasti, manj pocvitajo in semena enakomerno dozorevajo, kar zelo ugodno vpliva na spravilo posevka; semena sorte Sive so srednje velika, dobro napolnjena, luska je nežna, svetlo sive (srebrnkaste) barve, pogosto z manjšimi temnimi prižami; cveti belo, včasih je opazen rahlo rožnat odtenek. Gospodarske lastnosti: Siva daje največje pridelke - do 1.500 kg/ha, v poskusih na Dolenjskem pa je dala tudi do 2.000 kg/ha; z gostoto setve se lahko uravnava razrašanje, če je posevek relativno redek, se dobro razrašča, kar lahko pozitivno ali negativno vpliva na količino pridelka, absolutno težo semen; slabše je odporna na sušo in visoko temperaturo v času napolnjevanja semen z asimilati, v takih vremenskih razmerah lahko veliko semen abortira ali pa ostanejo prazna - gluha.

2. KORUZA

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Koruza (<i>Zea mays</i> L.)			
Lj - 275 t (FAO 200)	D	Biotehniška fakulteta - Oddelek za agronomijo	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: je štirilinijski hibrid, vzgojen iz štirih domačih inbridiranih linij, čistih trdink, ki so bile vzgojene iz domače populacije trde koruze; požlahtnjen je bil v Sloveniji pred več kot 15 leti. Uporaba: hibrid je primeren za bolj humidna in hladnejša višinska področja; primeren je za ljudsko prehrano. Morfološko-biološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> zrnje: zlato rumene barve in vsebuje visok delež beljakovin, višina rastlin: 200-210 cm, dolžina storža: 20-23 cm, število vrst zrnja na storžu: 10-12, masa 1.000 zrn: 403-408 g. Gospodarske lastnosti: je srednje rana sorta, zrelostni razred FAO 280; namenjena je za pridelavo zrnja, ker je zelo

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<p>kvalitetna trdinka.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ostale lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> izplen zdroba: nad 60%, število dni do metličenja: 60 dni, število dni do svilanja: 65 dni, povprečni pridelek: 7-8 t suhega zrnja /ha. Kemične lastnosti zrnja: <ul style="list-style-type: none"> 5,3% maščob, 11,4% beljakovin, 0,39% lizina v zrnju, 0,065% triptofana v zrnju, v beljakovinah: 4,02% lizina, 0,61% triptofana, 32,2 mg/kg zrnja rumenih barvil, 3,2 mg/kg zrnja karotina, 27,8 mg/kg zrnja ksantofila.

3. KRMNE RASTLINE

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Visoka pahovka (<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) P. Beauv. Ex. J.S. et K.B. Presl.)			
Sora	D	Center za razvoj kmetijstva in podeželja Jable	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: avtohtoni ekotipi visoke pahovke iz predalpskega klimatskega območja Slovenije. Uporaba: zaradi hitre rasti in regeneracije se priporoča za setev v travno deteljnih mešanica, predvsem v mešanica z lucerno v njivskem kolobarju. Morfološko-biološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> je nežna rastlina pokončnega tipa, z visokim šopom, steblo je 110-120 cm visoko, gladko, temno zelene barve in odporno proti poleganju, list je dolg in širok, sivo zelene barve, rob lista pa je slabo obrasel z dlačicami. Gospodarske lastnosti: je srednje rana sorta, cveti v prvi dekadi junija; delež listov je 35%; odlikuje se po trpežnosti, odporna je proti nizkim temperaturam in boleznim; je srednje odporna proti suši; dobro prenaša pogosto košnjo in se hitro regenerira; daje obilen pridelek sena - do 19 t na hektar. Kemično-tehnološke lastnosti: surovih proteinov v senju je 14,7%, surove celuloze pa 28,6%.
Krmna ogrščica (<i>Brassica napus</i> L. var. <i>napus</i>)			
Starška	A	Center za razvoj kmetijstva in podeželja Jable	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: populacije iz Slovenije. Uporaba: uporablja se lahko kot strniščni krmni dosevek, prezimni krmni posevek ali za podor za zeleno gnojenje. Morfološko-biološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> steblo je visoko, debelo in močno, listje je temno zeleno, na srednje dolgih pecljih, cvet je svetlo rumene barve, semena so temno rjava ali črna. Gospodarske lastnosti: je dobro odporna na mraz, saj prenese temperaturo do -15°C brez snežne podlage; ima veliko regeneracijsko sposobnost; odporna je proti poleganju.
Strniščna repa (<i>Brassica rapa</i> L. var. <i>rapa</i>)			
Kranjska okrogla	A	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: populacije iz Slovenije. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> v zemlji ima okrogle precej ploščate korene, ki so na zgornjem delu vijolično obarvani; ostali del korena je bele barve, steblo: cvetno steblo je visoko od 80 cm do 1,5 m, listi: listna ploskev je razdeljena, cvet: je rumenkaste barve, seme: značilno temno okroglo seme za rod <i>Brassica</i>; teža

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<p>1.000 semen je približno 2,5-3,5 g.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odpornost na bolezni: ni bila testirana. • Biološke lastnosti: seje se postrno; prenese tudi nekoliko nižje temperature, vendar ne tako nizke kot koleraba. • Kakovost in količina pridelka: pridelek je srednji in dobre kakovosti.
Črna detelja (<i>Trifolium pratense</i> L.)			
Živa	D	Center za razvoj kmetijstva in podeželja Jable	<ul style="list-style-type: none"> • Izvor: avtohtoni ekotipi iz alpskega, predalpskega in subkontinentalnega območja Slovenije. • Uporaba: primerna je za setev v mešanicah z večletnimi travami, posebno pri zasnovi večletnih travnikov na njivah ali obnovi že obstoječih travnikov in pašnikov. • Morfološko-biološke lastnosti: rastlina je pokončnega do polpokončnega tipa, njen nižji čop se dobro razrašča; steblo zraste 50-55 cm visoko in je brez dlačic; listi so temno zelene barve s svetlo sivkasto pego na zgornji strani. • Gospodarske lastnosti: je izrazito rana sorta, se hitro regenerira po vsaki košnji ali paši, je zelo odporna proti nizkim temperaturam in boleznim; delež listov je 41%; odlikuje se po trpežnosti; pridelek sena je do 13 t/ha. • Kemično-tehnološke lastnosti: surovih proteinov vsebuje 15,8%, surove celuloze pa 24,4%.
Poljanka	A	Center za razvoj kmetijstva in podeželja Jable	<ul style="list-style-type: none"> • Izvor: avtohtoni ekotipi iz aplskega in predalpskega klimatskega območja Slovenije. • Uporaba: priporoča se za setev v travno-deteljnih mešanicah in za setev monokulture. • Morfološko-biološke lastnosti: rastline so pokončnega tipa, z visokim šopom in se dobro razraščajo; steblo je visoko 60-65 cm, odporno proti poganju in brez dlačic; list je velik, temno zelene barve s sivo pego na zgornji strani. • Gospodarske lastnosti: izrazito rana njivska črna detelja (<i>precox</i>), v letu setve razvije cvet in da dve košnji; cveteti začne prve dni v juniju; je zelo odporna proti nizkim temperaturam in boleznim, srednje odporna pa je proti suši; v posevku zdrži do tri leta rabe; v humidnih območjih daje velik pridelek sena - 14,2 t/ha. • Kemično-tehnološke lastnosti: seno vsebuje 15,3% surovih proteinov, surove celuloze pa 23,9%.
Rdeča bilnica (<i>Festuca rubra</i> L. ssp. <i>vulgaris</i>)			
Jasna	D	Center za razvoj kmetijstva in podeželja Jable	<ul style="list-style-type: none"> • Izvor: avtohtoni ekotipi iz predalpskega klimatskega območja Slovenije. • Uporaba: zaradi svoje trpežnosti, razraščanja, regeneracije in odpornosti proti gaženju je primerna za setev v mešanicah za pašnike, trate parkov in športnih površin. • Morfološko-biološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> - je nežna rastlina, tipa fallax; z razraščanjem ustvari velike blazine, ki se sklenejo v gosto rušo srednje višine, - višina stebelca je 60-65 cm, ne plega in je brez dlačic, - list je temno zelen, dolg in ozek, po širini stisnjen in brez dlačic. • Gospodarske lastnosti: je srednje rana sorta in cveti v prvi dekadi junija; delež listov je 45%; odporna je proti mrazu, suši in boleznim; dobro prenaša gaženje, pašo in pogosto košnjo; dobro reagira na gnojenje z dušikom; pridelek sena v humidnih območjih je do 13 t/ha. • Kemično-tehnološke lastnosti: seno vsebuje 18,7% surovih proteinov in 26,4% surove celuloze.
Mnogocvetna ljujka (<i>Lolium multiflorum</i> Lam.)			
Draga	D	Center za razvoj kmetijstva in podeželja Jable	<ul style="list-style-type: none"> • Izvor: avtohtoni ekotipi mnogocvetne ljujke iz predalpskega klimatskega območja Slovenije. • Uporaba: zaradi bujne rasti in sposobnosti hitre regeneracije se

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<p>priporoča za setev tako v deteljno travnih mešanica kot v monokulturi za večje število košenj ali pašo, predvsem pa je odlična za konzerviranje.</p> <ul style="list-style-type: none"> Morfološko-biološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> - rastline so pokončne rasti s srednje visokim šopom, - steblo je visoko 70-80 cm, gladko, svetlo zeleno in srednje odporno proti poleganju, - list je dolg in širok, svetlo zelene barve in brez dlačic. Gospodarske lastnosti: je rana sorta, cveti v zadnji dekadi maja; delež listov je 43%; je srednje odporna proti nizkim temperaturam in suši ter dobro odporna proti boleznim; zelo dobro reagira na intenzivno gnojenje z dušikom, lahko se jo kosi 5 do 6-krat; pridelek sena je do 14 t/ha. Kemično-tehnološke lastnosti: Seno vsebuje 17,6 %, surovih proteinov, surove celuloze pa 22,1 %.
Podzemna koleraba (<i>Brassica napus</i> L. var. <i>napobrassica</i>)			
Rumena maslena	U	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Cilj selekcije: vzdrževati rastline z lepo oblikovanimi in obarvanimi koreni, ki so primerni tudi za ljudsko prehrano. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> - v zemlji naredi okroglaste, nekoliko podolgovate korene, ki so lepo rumeno obarvani, - steblo: cvetno steblo je visoko od 1,5 m do izjemoma v zelo dobrih pogojih do 2,5 m, - listi: listje je srednje bujno, nekoliko svetleje zeleno obarvano in bolj razprostrte rasti; listna ploskev je razdeljena, - cvet: je rumenkaste barve, - seme: značilno temno okroglo seme za rod <i>Brassica</i>; teža 1.000 semen je približno 2,5-3,8 g. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: seje se postrno; prenese tudi precej nizke temperature. Kakovost in količina pridelka: pridelek je srednji in dobre kakovosti.

4. ZELENJADNICE

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Čebula (<i>Allium cepa</i> L. var. <i>cepa</i>)			
Belokranjka	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Začetek selekcije: na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani. Izhodni material: iz populacije avtohtonih čebul iz okolice Gribelj v Beli krajini v Sloveniji. Cilj selekcije: dobiti podolgovato sorto čebule, ki se dobro skladišči. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> - srednje velike čebule so podolgovate oblike in dobro ovite z rumenkasto rjavimi ovojnimi listi, - steblo: cvetno steblo je visoko okoli 80 cm, - listi: listi so bolj svetlo zelene barve, - cvet: v okroglastih socvetjih belkaste barve, - seme: značilno temno ploščato seme za rod <i>Allium</i>; teža 1.000 semen je približno 2,7-4,0 g. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: sorto se lahko vzgaja enoletno, tako da se pridelava čebulo iz semena, ali pa prideluje čebulo iz čebulčka. Kakovost in količina pridelka: pridelek je srednji, dobre kakovosti in se dobro skladišči.
Ptujska rdeča	A	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izhodni material: izvor iz okolice Starš, iz Slovenije. Cilj selekcije: dobiti sorto čebule, ki se dobro skladišči.

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<ul style="list-style-type: none"> Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> srednje velike okrogle čebule so precej ploščate in dobro ovite z rahlo rožnato rjavimi ovojnimi listi; meso je bele barve z rahlo rožnatim nadihom pri peelju, steblo: cvetno steblo je visoko okoli 80 cm, listi: listi so bolj svetlo zelene barve, cvet: v okroglastih socvetjih belkaste barve, seme: značilno temno ploščato seme za rod <i>Allium</i>; teža 1.000 semen je približno 2,7-4,0 g. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: sorta se lahko vzgaja enoletno, tako da se pridelava čebulo iz semena, ali pa prideluje čebulo iz čebulčka. Kakovost in količina pridelka: pridelek je srednji, dobre kakovosti in se dobro skladišči.
Česen (<i>Allium sativum</i> L.)			
Ptujski jesenski	A	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izhodni material: izvor iz okolice Apač na Ptujskem polju, iz Slovenije. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> glavica česna je precej velika, dobro ovita z ovojnimi listi bele barve, steblo: rastlina ne tvori cvetnih stebel, listi: listi so širši in temnejše zelene barve kot pri sorti Ptujski spomladanski, cvet: ne cveti, seme: ne tvori semena. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: stroki se lahko posadijo v oktobru ali pa zgodaj spomladi, da je pridelek v juliju; pridelan česen se lahko skladišči do naslednjega pridelka; pri sajenju spomladi se pridelajo glavice česna z manjšim obsegom kot pri jesenskem sajenju. Kakovost in količina pridelka: pridelek je dobre kakovosti, vendar nekoliko nižji kot pri sorti Ptujski jesenski.
Ptujski spomladanski	A	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izhodni material: izvor iz okolice Apač na Ptujskem polju, iz Slovenije. Cilj selekcije: dobiti česen, ki se lahko dolgo časa skladišči Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> glavica česna je manjša od sorte Ptujski jesenski, dobro ovita z ovojnimi listi bele barve, steblo: rastlina ne tvori cvetnih stebel, listi: listi so ožji in svetlejše zelene barve kot pri sorti Ptujski jesenski, cvet: ne cveti, seme: ne tvori semena. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: stroki se posadijo v oktobru, da je pridelek v juniju; pridelan česen se mora porabiti do novega leta, ker se ta sorta slabše skladišči kot sorta Ptujski spomladanski. Kakovost in količina pridelka: pridelek je dobre kakovosti in dosega od 6.000-10.000 kg/ha.
Belo zelje (<i>Brassica oleracea</i> L. spp. <i>oleracea</i> convar. <i>capitata</i> (L.) Alef. var. <i>capitata</i> f. <i>alba</i> DC.)			
Kranjsko okroglo	A	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: populacije iz Slovenije. Morfološko-biološke lastnosti: je srednje pozna sorta; glava je okrogle oblike, srednje velika in srednje trda; barva vseh in glave na prerezu je temno zelena do belo rumena; barva kislega zelja je bela. Gospodarska vrednost: primerna je za kisanje in tudi za skladiščenje; dobro uspeva tudi v slabših rastnih razmerah.
Emona	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: populacije iz Slovenije. Morfološko-biološke lastnosti: glava je ploščato okrogle oblike, srednje velika in srednje trda; barva vseh in glave na

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<p>prerezu je svetlo zelena do rumeno zelena; barva kislega zelja je rumena.</p> <ul style="list-style-type: none"> Gospodarska vrednost: primerna je za kisanje; dobro uspeva tudi v slabših rastnih razmerah.
Ljubljansko	A	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izhodni material: populacije zelja iz okolice Ljubljane (Kašelj) iz Slovenije. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> velike glave so na prerezu okrogle in ne preveč zbite, steblo: cvetno steblo je visoko približno 2 m in široko razvejano, listi: listi so široko eliptični, zelene barve s slabšim voščenim poprhom, cvet: rumene barve, seme: značilno temno okroglo seme za rod <i>Brassica</i>; teža 1.000 semen je približno 2-3 g. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: sadike se presaja maja, junija, da se pridelek pobira oktobra, novembra; sorta je primerna tako za kisanje kot tudi za svežo uporabo. Kakovost in količina pridelka: 30-35 t glav/ha.
Varaždinsko	U	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: populacije iz Slovenije. Cilj selekcije: dobiti zelje z nežnimi v notranjosti rumeno obarvanimi listi, ki je primerno za kisanje. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> srednje velike glave so ploščate, težke 2-3 kg, dobro zbite, steblo: cvetno steblo je visoko približno 2 m in široko razvejano, listi: listi so široko eliptični, zelene barve s slabšim voščenim poprhom, cvet: rumene barve, seme: značilno temno okroglo seme za rod <i>Brassica</i>; teža 1.000 semen je približno 2-3 g. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: je srednje pozna sorta; sadike se presaja maja, junija, da se pridelek pobira oktobra, novembra; sorta je primerna zlasti za kisanje (tudi celih glav). Kakovost in količina pridelka: 30-50 t glav/ha.
Radič (<i>Cichorium intybus</i> L. var. <i>foliosum</i> Hegi.)			
Anivip	D	Planta Prelesje d.o.o.	<ul style="list-style-type: none"> Začetek selekcije: 1974. Izhodni material: 'Castelfranco tip Chioggia'. Cilj selekcije: odbira, preizkušanje in razmnoževanje odpornih rastlin na nizke temperature (do - 8° C) v času rasti in prehoda v tehnološko zrelost. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> glavnat tip radiča z rahlo podolgovatimi do okroglimi glavicami; v fazi rozete so listi robustnejši, zelene do rahlo rjavo rdečkaste barve, v času ohladitve ter prehoda v tehnološko zrelost se listi obarvajo rjavo rdeče do rdeče z močnejše izraženimi listnimi žilami; znotraj razvite glavice so listi rdeče obarvani z močnejše izraženimi listnimi žilami bele barve; rastlina doseže v tehnološki zrelosti, v primeru manj intenzivne pridelave, višino 15-20 cm, premer rozete 30-40 cm in doseže maso 100-300 g; v primeru intenzivne pridelave so podatki o višini, širini in masi preseženi za 50-100%, steblo: cvetno steblo visoko do 2 m, močno razvejano in rahlo dlakavo; debelina stebela je 1-2 cm, listi: prvi pravi listi so ožji, podolgovati do srednje lopatičasti; listi v času formiranja glavice so široki, lopatičasti, sedeči, dolgi 10-20 cm, široki 10-20 cm

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<p>(odvisno od rastnih razmer); listi so celorobi do rahlo narezani ter rahlo valoviti: listna ploskev je ob žilah na zunanjih listih zeleno-rdeče-rjavo obarvana; medžilni del listne ploskve je zelen, rdeč ali rahlo pisan; listi, ki tvorijo glavico so v tehnološki zrelosti so rdeče do rahlo pisane barve, z močnejše izraženimi listnimi žilami bele barve,</p> <ul style="list-style-type: none"> - cvet: svetlo moder, - seme: 2-3 mm dolgo, svetlo do temno rjavo, podolgovato. <ul style="list-style-type: none"> • Odpornost na bolezni: ob upoštevanju zahtev za integrirano pridelovanje (varstvo) je dobro odporna na pepelasto plesen, rjo. • Biološke lastnosti (dolžina rasti, odpornost na mraz, čas setve, gojenja): sorta je odporna na nizke temperature do - 8° C v obdobju rasti do tehnološke zrelosti; čas setve od konca maja (višje lege in za jesensko spravilo) do julija, avgusta (toplejša območja in za pozno jesensko do zimsko spravilo, varovanje rastlin s prekrivali). • Kakovost in količina pridelka: v fazi rozete so zunanji listi robustnejši, rahlo porasli z dlačicami, grenkega okusa; v tehnološki zrelosti se listi, ki tvorijo glavico ponežijo, so krhki, brez oziroma z rahlo grenčico; tržni pridelek je 10-40 t glavic/ha. • Specifičnost sorte: rastline so v tehnološki zrelosti lepega videza, rdeče rjavo do zeleno obarvane, glavice rdeče belo do rahlo pisane barve; sorta je odporna na nizke temperature ter je primeren za pozno jesensko pridelovanje; primerna je za pridelovanje glavic, za beljenje in siljenje; posevek se lahko zasnuje z neposredno setvijo (kasnejša zasnova in za siljenje ter beljenje) oziroma z gojenjem sadik; presaja oziroma redči se na razdaljo 40x25 oziroma 30x30 cm. • Pridelek: pridelek glav, ob spravilu v tehnološko zrelost, je primeren za skladiščenje v hladilnicah; rastline, ki niso dosegle tehnološke zrelosti (prepozna setev, suša) so primerne za siljenje ali beljenje.
Monivip	D	Planta Prelesje d.o.o.	<ul style="list-style-type: none"> • Začetek selekcije: 1974. • Izhodni material: 'Castelfranco tip Chioggia'. • Cilj selekcije: odbira, preizkušanje in razmnoževanje odpornih rastlin na nizke temperature (do -8° C) v času rasti in prehoda v tehnološko zrelost. • Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> - glavnat tip radiča z rahlo podolgovatimi do okroglimi glavicami; v fazi rozete so listi robustnejši, zelene do rahlo rjavo rdečkaste pisane barve, v času ohlادitve ter prehoda v tehnološko zrelost se listi obarvani zeleno do belkasto rdeče pisani, z močnejše izraženimi listnimi žilami; znotraj razvite glavice so listi belo, zeleno oziroma rdeče pisano obarvani z močnejše izraženimi listnimi žilami bele barve; rastlina doseže v tehnološki zrelosti, v primeru manj intenzivne pridelave, višino 15-25 cm, premer rozete 30-40 cm in doseže maso 100-300 g; v primeru intenzivne pridelave so rastline močnejše razvite ter so podatki za višino, širino in maso preseženi za 50-100%, - steblo: cvetno steblo visoko do 2 m, močno razvejano in rahlo dlakavo; debelina stebela je 1-2 cm, - listi: prvi pravi listi so ožji, podolgovati do srednje lopatičasti, sedeči na kratkem peclju; listi v času formiranja glavice so široki, lopatičasti, sedeči, dolgi so 10-20 cm, široki pa 10 do 20 cm (in več, odvisno od

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<p>rastnih razmer); listi so celo robi do rahlo narezani (nazobčani) ter rahlo valoviti; listna ploskev je ob žilah na zunanjih listih zelena, rdeče, rjavo pisano obarvana; medžilni del listne ploskve je zelen oziroma zeleno rdeče rahlo pisan; listi, ki tvorijo glavico so v tehnološki zrelosti so zelene, belo zelene do rahlo pisane barve, z močnejše izraženimi listnimi žilami zeleno bele barve,</p> <ul style="list-style-type: none"> - cvet: svetlo moder, - seme: 2-3 mm dolgo, svetlo do temno rjavo, podolgovato. <ul style="list-style-type: none"> • Odpornost na bolezni in škodljivce: ob upoštevanju zahtev za integrirano pridelovanje (varstvo) je dobro odporna na pepelasto plesen, rjo. • Biološke lastnosti (dolžina rasti, odpornost na mraz, čas setve, gojenja): sorta je odporna na nizke temperature do -8° C v obdobju rasti do tehnološke zrelosti; čas setve od konca maja (višje lege in za jesensko spravilo) do julija, avgusta (toplejša območja in za pozno jesensko do zimsko spravilo, varovanje rastlin s prekrivali). • Kakovost in količina pridelka: v fazi rozete so zunanji listi robustnejši, rahlo porasli z dlačicami, grenkega okusa; v tehnološki zrelosti se listi, ki tvorijo glavico ponežijo, so krhki, brez oziroma z rahlo grenčico; tržni pridelek je 10-40 ton glavic/ha. • Specifičnost sorte: rastline so v tehnološki zrelosti lepega videza, zelene do zeleno rdeče rjavo obarvane, glavnice so zelene, belo zelene do rahlo pisane barve; sorta je odporna na nizke temperature ter je primerna za pozno jesensko pridelovanje; primerna je za pridelovanje glavic, za beljenje in siljenje; posevek se lahko zasnuje z neposredno setvijo (kasnejša zasnova in za siljenje ter beljenje) oziroma z gojenjem sadik; presaja oziroma redči se na razdaljo 40x25 oz. 30x30 cm. • Pridelek: pridelek glav, ob spravilu v tehnološko zrelost je primeren za skladiščenje v hladilnicah; rastline, ki niso dosegle tehnološke zrelosti (prepozna setev, suša) so primerne za siljenje ali beljenje.
Solkanski	A	Planta Prelesje d.o.o.	<ul style="list-style-type: none"> • Izvor: iz populacije iz Slovenije. • Morfološko-biološke lastnosti: je srednje zgodnja sorta; rastline goriškega radiča razvijejo srednje bujno listno rozeto z lopatičastimi, sedečimi do rahlo pecljati listi; v poletnem obdobju so listi zelene do rahlo rjavkaste barve, proti jeseni pa začno listi dobivati rjavkasto rdečo barvo; v hladnem obdobju v pozni jeseni in zimi, v primeru siljenja v temi se obarva intenzivno rdečo; listno rebro in listne žile se obarvajo belo. • Gospodarska vrednost: uporablja se kot radič za siljenje.
Korenje (<i>Daucus carota</i> L. ssp. <i>sativus</i> (Hoffm.) Hayek)			
Ljubljansko rumeno	A	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> • Izhodni material: populacije iz okolice Ljubljane, iz Slovenije. • Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> - koničasti koreni so dolgi, svetlo rumene barve, - steblo: cvetno steblo je visoko približno 1-1,8 m in široko razvejano, - listi: listi so bujni, sivkasto zelene barve, - cvet: cvetovi so v kobulu in so bele barve, - seme: značilno za vrsto. • Odpornost na bolezni: ni bila testirana. • Biološke lastnosti: seje se zgodaj spomladi; koreni so primerni tako za prehrano ljudi kot za živinsko krmo.
Solata (<i>Latua sativa</i> L. convar. <i>sativa</i> var. <i>capitata</i> L.)			
Dalmatinska ledenka	U	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> • Izvor: populacije iz Slovenije. • Cilj selekcije: dobiti sorto, ki bi poleti pozno uhajala v cvet.

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<ul style="list-style-type: none"> Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> okrogle glavice so srednje velike in temnejše zelene barve, steblo: cvetno steblo je visoko približno 1 m, listi: listi so temno zelene barve, cvet: cvetovi so značilni za nebinovke in so rumene barve, seme: značilno za vrsto, bele barve. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: primerna za pridelavo spomladi in poleti. Pridelek: pridelek je kakovosten.
Preklarji, visoki stročji fižol in visoki fižol za zrnje (<i>Phaseolus vulgaris</i> L. ssp. <i>vulgaris</i> var. <i>vulgaris</i>)			
Jabelski stročnik	D	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: populacije iz Slovenije. Opis rastline: stroki so zelene barve, ploščate oblike, niso nitasti in brez membrane; barva zrnja je siva do sivo rjava; srednje zgodnja sorta.
Jabelski pisanec	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Začetek selekcije: selekcija Kmetijskega inštituta Slovenije. Izvor: populacije iz Slovenije. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> višina rastline: do 4 m, stroki: zelene barve; ob dozorevanju dobijo stroki rdečkaste vzdolžne proge, cvet: bele barve, seme: bež barve z rdečkastimi progami; teža 1.000 semen je približno 800 g. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: seje se v začetku maja, stroke se obira že konec julija do avgusta. Kakovost in količina pridelka: 1.500-3.000 kg suhega zrnja/ha. Specifičnost sorte: je kombinirana sorta, ki se lahko uporablja kot stročji fižol ali pa za zrnje.
Jeruzalemski	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izhodni material: populacije iz Slovenije. Cilj selekcije: dobiti sorto za kombinirano rabo Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> višina rastline: 4-5 m, stroki: rumene barve, široki 1-1,3 cm, dolgi 12-15 cm, cvet: bele barve, seme: sivkasto rjave barve; teža 1.000 semen je 450-480 g. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: seje se v začetku maja, cvete junija, stroke se obira že v juliju, avgustu. Kakovost in količina pridelka: 1.500-3.500 kg suhega zrnja/ha. Specifičnost sorte: je kombinirana sorta, ki se lahko uporablja kot stročji fižol ali pa za zrnje.
Klemen	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Začetek selekcije: selekcija Kmetijskega inštituta Slovenije. Izvor: populacije iz Slovenije. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> višina rastline: približno 6 m, stroki: zelene barve, cvet: bele barve, seme: sivkaste barve; teža 1.000 semen je približno 600 g. Odpornost na bolezni: ni bila testirana. Biološke lastnosti: seje se v začetku maja, stroke se obira že konec julija do avgusta. Kakovost in količina pridelka: 1.500-3.000 kg suhega zrnja/ha. Specifičnost sorte: je kombinirana sorta, ki se lahko uporablja kot stročji fižol ali pa za zrnje.
Semenarna 22	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izhodni material: iz Savinjske doline, kjer ga poznajo pod imenom sivček, iz Slovenije. Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> višina rastline: preko 6 m, stroki: zelene barve, širši kot pri sorti Klemen, vendar nitasti,

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<ul style="list-style-type: none"> - cvet: bele barve, - seme: sivkaste barve; teža 1.000 semen je približno 680 g. • Odpornost na bolezni: ni bila testirana. • Biološke lastnosti: seje se v začetku maja, zrnje pa obira šele konec septembra ali v oktobru. • Kakovost in količina pridelka: 2.000-3.000 kg zrnja/ha, v najugodnejših letih tudi preko 4.000 kg/ha. • Specifičnost sorte: je zelo pozna sorta, ki se uporablja samo za zrnje.
Ptujski maslenec	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> • Izhodni material: iz okolice Apač na Dravskem polju, iz Slovenije. • Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> - višina rastline: preko 6 m, - stroki: zelo široki in dolgi stroki so rumene barve, - cvet: vijolične barve, - seme: vijolično črne barve; teža 1.000 semen je približno 600 g. • Odpornost na bolezni: ni bila testirana. • Biološke lastnosti: Sejemo ga v začetku maja, stroke obiramo šele septembra. • Kakovost in količina pridelka: na hektar da veliko kvalitetnega stročja. • Specifičnost sorte: je zelo pozna sorta, ki se uporablja samo za stročje.
Motovilec (<i>Valerianella locusta</i>)			
Ljubljanski motovilec	A	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> • Izvor: populacije iz Slovenije. • Cilj selekcije: dobiti sorto, ki ne bi pozebla v slovenskih zimskih razmerah. • Opis rastline: <ul style="list-style-type: none"> - rozete so srednje velike, - steblo: cvetno steblo je visoko od 20-50 cm, - listi: dolgi, zelene barve in le nekoliko ožji od listov Holandskega; so gladki brez dlačic in svetleči, - cvet: cvetovi so belkasti, - seme: značilno za vrsto, manjše, teža 1.000 semen je 1-2 g. • Odpornost na bolezni: ni bila testirana. • Biološke lastnosti: primerna za pridelavo jeseni in spomladi; lahko se seje tudi zgodaj spomladi, vendar je boljša setev jeseni (od avgusta do septembra, morda v toplejših krajih še oktobra). • Pridelek: pridelek je kakovosten.

5. KROMPIR

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Krompir (<i>Solanum tuberosum</i> L.)			
Kresnik	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> • Izvor: populacije iz Slovenije. • Gospodarske lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> - ranost: zelo rana sorta, - gomolji: zelo podolgovati, upognjeni, belo mesnati, pridelek: velik, - uporabnost: kot zгоден krompir za pečenje tip A-B, - gm: srednje visok, listno stebelni tip, razvoj grma hiter, - bolezni: srednje odporen na plesni in virus zvijanja listov ter srednje občutljiv na Y virus. • Morfološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> - rastlina: številna stebila z velikimi svetlo zelenimi listi, cvetje redko, cvet je svetlo vijoličaste barve, jagode dela redko, - gomolji: zelo podolgovati, upognjeni, kožica je svetlo rumena, meso je belo, očesa so plitva, stoloni so srednje

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			kratki, mehki.
Jana	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: populacije iz Slovenije. Gospodarske lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> ranost: srednje zgodna sorta, gomolji: zelo podolgovati, številni, škrob 16-18%, pridelek: velik, številni drobni gomolji, uporabnost: zgodnji krompir za pečenje, gram: visok stebelno in listni tip, razvoj grma primerno hiter, bolezni: dokaj odporna za virus Yⁿ in plesen na listih in gomoljih. Morfološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> rastlina: številna dokaj močna stebila s temno zelenimi listi, cveti obilo s svetlo vijoličastimi cvetovi, internodiji rahlo obarvani, gomolji: zelo podolgovati z belim mesom in plitvimi očesi, stoloni kratki.
Cvetnik	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: populacije iz Slovenije. Gospodarske lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> ranost: srednje zgodna sorta, gomolji: veliki s plitvimi očesi, lepe oblike, pridelek: velik, uporabnost: odlična jedilna sorta z belim mesom, po kuhanju se ne obarva, gram: visok stebelni tip, večje število stebel, listje temno zeleno, bolezni: dokaj občutljiv za plesen na listju in steblo, občutljiv za raka, dokaj odporen proti virusnim boleznim. Morfološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> rastlina: večje število možnih stebel, ki so nad internodiji vijoličasto obarvana, listi srednje veliki, cveti obilo, cvet modro vijoličast. Gomolji: podolgovato ovalni, pravilni, z belim mesom in plitvimi očesi.
Vesna	D	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: populacije iz Slovenije. Gospodarske lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> ranost: srednje zgodna sorta, gomolji: veliki, okrogli s precej globokimi očesi, pridelek: zelo velik, uporabnost: zgodnji krompir (dokler očesa ne motijo), tudi kot zgodnji krompir daje velike pridelke, gram: visok listno stebelni tip, hitro se razvije in dobro pokriva zemljo, bolezni: dokaj občutljiva za plesen na listih in gomoljih, občutljiva za krompirjevega raka. Morfološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> rastlina: močna z manj številnimi stebli s svetlo zelenimi velikimi listi, internodiji rožnato obarvani, cveti obilo, s svetlo vijoličastimi cvetovi, ki imajo bele vrhove, gomolji: okrogli s srednje globokimi očesi, meso je svetlo rumeno, stoloni so srednje dolgi.

6. OLJNICE

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Oljna buča (<i>Cucurbita pepo</i> L. var. <i>oleifera</i> sin. var. <i>citrulina</i> (L.) Greb. var. <i>styriaca</i>)			
Slovenska golica	A	Semenarna Ljubljana d.d.	<ul style="list-style-type: none"> Izhodni material: domača populacija iz okolice Apač na Dravskem polju, iz Slovenije. Cilj selekcije: dobiti sorto, ki bi imela čim več semen. Opis rastline:

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<ul style="list-style-type: none"> - rastline imajo dolge vreže, - listi: listi so neizenačeni, veliki, nekateri imajo belkaste pege, - cvet: cvetovi, tako moški kot ženski, so rumene barve, - seme: seme je brez bele ovojne luske, zato je temno zelene barve. • Odpornost na bolezni: ni bila testirana. • Biološke lastnosti: seje se v začetku maja, eventualno konec aprila. • Kakovost in količina pridelka: 500-1.000 kg/ha; pridelek je kakovosten.

7. HMELJ

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Hmelj (<i>Humulus lupulus</i> L.)			
Savinjski golding	A	Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo	<ul style="list-style-type: none"> • Izvor: je ekotip 'Fugglesa' in tradicionalni slovenski kultivar hmelja; spada med aromatične tipe hmelja. • Uporaba: uspeva na aluvialnih tleh, ilovnate do glinasto ilovnate teksture s propustnim in odcednim podtaljem, pa tudi na rjavih, rahlo oglejenih tleh, s procesi oglejevanja pod 50 cm in na rjavih globokih pokarbonatnih tleh. • Morfološko-biološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> - rastline imajo obliko srednje širokega valja, - zalistniki: so dolgi do 60 cm, - trta: je srednje debela in rahlo vijolična, - listi: so srednje veliki in zeleni, - koreninski sistem: je srednje močan, - storžki: so dolgi povprečno 26,5 mm; 100 suhih storžkov tehta 14 g, so srednje gosto zraščeni, zeleni in se pri strojnem obiranju drobijo. • Gospodarske lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> - ranost: je zgoden, - zrelost: optimalno zrel je od 18.-25. avgusta, - povprečen pridelek je 1.300 kg/ha, - gostota sajenja: 3.500 rastlin/ha, - odpornost na bolezni: na hmeljevo peronosporo je korenika občutljiva, listi so odporni, storžki pa nekoliko občutljivi. - skladiščenje: dobra skladiščno obstojnost, - izkoristek alfa kislin v proizvodnji piva je dober. • Kemično-tehnološke lastnosti: <ul style="list-style-type: none"> - aroma: blaga, žlahtno hmeljna - eterična olja: 0,7-0,9 ml/100 g vzorca, - alfa kisline: 5,5%, - kohumulon: 28%, - razmerje med alfa humulenom in beta kariofilenom: 3,5, - razmerje med alfa kislinam in beta frakcijo: okoli 0,8, - razmerje med alfa in beta kislinami: okoli 0,5.

8. SADNE RASTLINE

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Jablana (<i>Malus domestica</i> Borkh.)			
Dolenjska voščenska - Sevniška voščenska	A	KZ Maribor, Sadjarstvo Mirosoan	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori okoli 20. septembra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so srednje debeli, - meso je rumenkasto, sočno, - aroma spominja na pomarančo.

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Gorenjska voščenska - Besniška voščenska	A	Vele - sadna drevesnica Kamnik	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori sredi oktobra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so debeli, pogosto nesimetrični, - meso je belo do rumenkasto, sočno čvrsto.
Goriška sevka - Tolminka	A	Sadjarstvo Mirosan	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori koncem septembra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so srednji do debeli, - meso je čvrsto in sočno.
Lonjon	D	KZ Maribor, Sadjarstvo Mirosan, Evrosad d.o.o.	<ul style="list-style-type: none"> • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so srednje debeli, ploščato okrogli, izenačeni, simetrični, - meso je odličnega okusa sladko kisli aromatični.
Majda	D	KZ Maribor, Sadjarstvo Mirosan, KGZS - Sadjarski center Gačnik	<ul style="list-style-type: none"> • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - meso plodov je odporno proti oksidacijskim procesom zaradi visoke vsebnosti kislin, - primerna je za krhlje, kompot, čežano.
Priolov delišes	D	KZ Maribor	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori v prvi dekadi septembra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so občutljivi za odtiske in prevoz, - so rumeno zeleni, - meso je sladko kislo, aromatično.
Bobovec	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori sredi oktobra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so srednje debeli, neizenačeni po velikosti, okroglasto kopasti, - osnovna barva z dozorevanjem prehaja v zeleno rumeno, do polovice prekrita z kratkimi prižami rjavo rdeče barve, - pecelj je kratek, na koncu zadebeljen, pecljeva jamica je plitva, pokrita s sivo rjavo rjo, - meso je sprva trdo in kislo, pozneje se zmehča, - plodovi so zelo odporni proti odtiskom.
Boskopski kosmač	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori konec septembra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so debeli, - osnovna barva je zelenkasta, ki prehaja v rumeno in jo do polovice prekriva rdečkasta, po površini je mrežasto razporejena rja, - lenticele so velike in večinoma rjaste, - meso je rumenkasto, okus je kisel.
Beličnik	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori konec julija. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plod je droben do srednje debel, - blede rumenkaste barve, pokrit s poprhom, - koža je tanka in nežna, - meso je belo z zelenkastim odtenkom, - okus je kiselkast, - plodovi so občutljivi za odtiske.
Carjevič	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori konec septembra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so srednje drobni, lahko tudi srednje veliki, - osnovna barva je zelenkasto rumena, pokrovnna, barva je temno rdeča, - pecelj je kratek, - meso je rumenkasto belo, sočno, sladko kiselkasto, - plodovi so občutljivi za odtiske.
Grafenštajnc	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori konec avgusta. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so srednje debeli do debeli, okroglasto kopasti, - dozoreli plodovi so zlato rumene barve s kratkimi karminasto rdečimi prižami,

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<ul style="list-style-type: none"> - meso je dišeče, rumenkasto, sočno, - okus je kisel z žlahtno aromo.
Kanadka	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori konec septembra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plod je debel, sploščeno okroglast, - koža je zelenkasto rumena, ki jo prekriva rumeno rjava ali sivo zelena rja, lahko imajo tudi rjavo rdeč pridihi z veliko lenticel, - pecelj je zelo kratek, - meso je svetlo rumenkasto, srednje čvrsto, sladko kislega okusa.
Krivopecelj	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori v začetku oktobra • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so debeli podolgovato kopasti, - osnovna barva je limonasto rumena z rdečimi prižami, - koža je gladka in trda, - značilna za sorto je grba v pecljevi jamici, pecelj je kratek in ukrivljen, - meso je belo z rumenkastim nadihom, - okus je kisel, brez posebne arome, - plodovi so občutljivi za odtiske.
Londonski peping	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zori v začetku oktobra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so srednje debeli do debeli, sploščeno okroglasti, z izrazitimi rebri, - osnovna barva je zelena, ki z dozorevanjem prehaja v rumenkasto zeleno, lahko imajo rjavo rdečo barvo na eni strani, - plodovi so sladko kiselkastega okusa in aromatični.
Štajerski mošancelj - Zimski mošancelj	U	Različni sadjarji*	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: sredi oktobra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so srednje drobni, okroglasti, - koža je gladka in trda, osnovna barva je zelenkasto rumena, ki preide v zlato rumeno, lenticele so majhne, del ploda je prekrit z oranžno rjavo barvo, - meso je rumenkasto, čvrsto, prijetno kislega okusa.
Ovčji nos	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: zadnja dekada avgusta in v začetku septembra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plodovi so srednje debeli, nepravilne, okroglo ploščate, konusne oblike, - osnovna barva je rumeno zelena z oranžno rdečimi progami, - meso je sladko kiselkastega okusa, barva mesa je rumena.
Pisani kardinal	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: september. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - plod je zelo debel, neenakomerno razvit, - koža je svetla, mastna, rumenkasta podolgem prevlečena z živo rdečimi progami, - meso je rumenkasto, sočno, vinsko kiselkastega okusa.
Zlata parmena	U	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: sredi septembra. • Opis ploda: <ul style="list-style-type: none"> - osnovna barva je zelenkasto rumena, ki je bolj ali manj pokrita z rdečimi prižami, - meso je zelo prijetnega okusa, sočno, čvrsto s prijetno renetno aromo.
Hruška (<i>Pyrus communis</i> L.)			
Tepka	A	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: začetek septembra. • Opis ploda: srednje velik plod, okroglast, zelena barva plodu z dozorevanjem prehaja v citronasto rumeno; zelo dobra za predelavo v žganje.
Rjavka	A	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> • Čas zorenja: sredi avgusta.

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			<ul style="list-style-type: none"> Opis ploda: plod srednje velik, rjavo zelene barve z velikimi lenticelami, zelo dober, slahek, meso belo rumeno, masleno; dobra za svežo uporabo in sušenje.
Pohorska moštnica	A	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> Čas zorenja: v začetku oktobra. Opis ploda: droben, rjavo obarvan na eni strani.
Vinska moštnica	A	Kozjanski park	<ul style="list-style-type: none"> Čas zorenja: sredi septembra. Opis ploda: plod je srednje debel, zelena barva z zrelostjo rumeni, potemni, sočna.
Sliva (<i>Prunus domestica</i> L.)			
Domača češplja	A	Različni sadjarji*	<ul style="list-style-type: none"> Čas zorenja: v začetku septembra. Rast: srednje bujne rasti, odlične rodnosti. Plod: droben do srednje debel, podolgovate oblike, modro vijoličaste barve s poprhom, meso je zlato rumene barve, dobrega okusa, zelo aromatično; je cepka; dokaj pozno zarodi, nekateri tipi so nagnjeni k izmenični rodnosti; primerna za predelavo.
Češnja (<i>Prunus avium</i> L.)			
Vipavka	A	Različni sadjarji*	<ul style="list-style-type: none"> Čas zorenja: +8; tretji češnjevec teden. Rast: bujna, razprta rast. Fertilnost: je avtosterilna sorta. Opraševalci: 'Napoleonova', 'Najranejša iz Marke' in druge, ki cvetijo sočasno. Rodnost: zelo dobro rodi. Cvetenje: cveti srednje zgodaj. Plod: srednje debel, srčaste oblike, svetlo rdeče barve, kožica je pol čvrsta, meso je mehko in se lepo loči od koščice; meso je svetlejšo, skoraj belo, kiselkasto sladkega okusa, sok je rožnato rdeč; koščica je drobna in ovalne oblike; pecelj je srednje dolg in se čvrsto drži ploda. Čas zorenja češnjevecih sort : podaja se v dnevih pred ali po času zorenja standardne sorte 'Burlat' (v Sadjarskem centru Bilje zori 20. maja).
Oljka (<i>Olea europaea</i> L.)			
Črnica	A	Poskusni center za oljkarstvo	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: domača sorta, ki je bila pred pozebo 1956 najbolj razširjena sorta v Slovenski Istri. Morfološko-biološke lastnosti: drevo je srednje bujno, krošnja je razširjena in srednje gosta, internodiji pa daljši; plodovi so srednje debeli, v zrelosti črne barve. Gospodarske lastnosti: sorazmerno zgodaj dozoreva, prvi plodovi dozori že konec oktobra, obiranje pa naj bi potekalo v prvi polovici novembra; dokaj pozno stopi v rodnost, rodnost pa je srednja in teži k izmeničnosti; je dokaj občutljiva za mraz, vendar se po pozebi zelo dobro in hitro obnovlja.
Buga	A	Poskusni center za oljkarstvo	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: domača sorta, razširjena po vsej v Istri; v zadnjem času je bila precej zanemarjena, saj jo je izpodrinila Istrska belica. Morfološko-biološke lastnosti: je srednje bujna, z lepo, gosto krošnjo; srednje debeli plodovi se zgodaj obarvajo v črno in zelo hitro izgubijo. Gospodarske lastnosti: značilna zanjo je izmenična rodnost in zgodnje dozorevanje (že konec oktobra); vsebnost olja v plodovih je nizka, olje pa vsebuje precej polifenolov; po pozebi se je obnesla kot ena odpornejših sort; odporna je proti pavjemu očesu in manj občutljiva za oljčno muho.
Štorta	A	Poskusni center za oljkarstvo	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: sorta je že dolgo razširjena na območju Istre, tako da jo pojmujejo kot domačo sorto. Morfološko-biološke lastnosti: drevo je dokaj bujno, vendar precej redko; plodovi so srednje debeli do debeli, značilne podolgovate oblike in nekoliko asimetrični, podobno kot koščica, ki se zelo hitro loči od mesa; meso je okusno in primerne konsistence. Gospodarska vrednost: rodnost je redna in sorazmerno dobra;

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			namenjena je predvsem vlaganju; zaradi zgodnjega dozorevanja se običajno obira v oktobru; je bolj občutljiva za oljčno muho.
Istrska belica	U	Poskusni center za oljkarstvo	<ul style="list-style-type: none"> Izvor: sorta po nekaterih podatkih izhaja iz Boljunca v zaledju Trsta, sicer pa je najbolj razširjena v Slovenski Istri. Morfološko-biološke lastnosti: po trditvah iz literature je samooplodna, vendar se ugotavlja, da je oplodnja boljša v mešanih nasadih. Značilna zanjo je zaprta, pokončna in metlasta rast ter nekoliko kasnejši vstop v rodnost; plodovi so srednje debeli, navadno ob obiranju še svetlo zelene barve, ki kasneje prehaja prek temno rdečkaste do temne skoraj črne barve. Gospodarske lastnosti: dozorevanje je pozno v jeseni (od druge polovice novembra do sredine decembra), neenakomerno; v obdelanih nasadih zelo dobro in redno rodi, namenjena pa je predvsem predelavi v olje, saj ima izredno visoko oljnatost (v naših razmerah vsebuje približno 5% več olja od sorte Leccino); olje je običajno sveže, grenko in pikantno z visoko vsebnostjo polifenolov; dobro prenaša nekoliko nižje temperature, občutljiva pa je za oljčno muho in pavje oko.

9. VINSKA TRTA

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
Vinska trta (<i>Vitis vinifera</i> L. ssp. <i>vinifera</i>)			
Maločrn	A	**	<ul style="list-style-type: none"> Poreklo: spada v črnomorsko ekološko skupino sort - Proles pontica Negr. Izvor: Slovenija, Italija. Opis: list je srednje velik, tridelen, peceljni sinus je globok in odprt, gornja stran lista je gladka, spodnja pa gola, listni pecelj je kratek in vijoličaste barve; grozd je zelo velik, dolg in vejnat; jagoda je debela, nekoliko podolgovata, v zrelem stanju pa temno rdeča ali celo plavkasta; bujnost je srednje močna; zorenje grozdja poteka zelo neenakomerno; rodi bogato; je sorta za rdeča vina.
Pinela	A	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> Poreklo: avtohtona sorta. Izvor: Slovenija. Opis: vršiček mladike je belkast in gol; list je temno zelen, tridelen ali cel, srednje velik; grozd je majhen, okroglast in srednje zbit; jagoda je srednje debela in nekoliko podolgovata, rumenkaste barve in na sončni strani nekoliko zapečena; jagodna kožica je tanka; rozga je rjave barve, dolga in s srednje dolgimi internodiji; je srednje bujna sorta, grozdje dozoreva srednje pozno; pridelek je srednji; je sorta za bela vina; proti boleznim je precej odporna, razen na pepelasto plesen in na sivo grozdno gnilobo, proti pozebi je srednje odporna.
Ranfol	A	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> Poreklo: spada v črnomorsko ekološko skupino sort - Proles pontica Negr. Izvor: Slovenija. Opis: vršiček mladike je kosmat, z rdeče obrobljenimi mladimi listki; list je okroglast, tri do petdelen, plitvo narezan, s kratkimi zobci, gornja stran lista je gladka in temno zelena, spodnja pa gosto volneno obrasla; grozd je srednje velik, srednje dolg in nekoliko zbit, značilno je, da je v spodnjem delu grozd nekoliko zaviti; jagoda je srednje debela, rjavkasto rumena; jagodna kožica je tanka, vendar čvrsta; rozga je srednje debela, rjavkasto rdeča in nekoliko črtasta; je precej bujna sorta, grozdje dozoreva pozno; v času cvetenja se rada osiplje; rodi obilno; je sorta za bela vina; proti peronospori in

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			oidiju je srednje odporna, za nizke temperature je občutljiva.
Radgonska ranina	A	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Poreklo: spada v zahodnoevropsko skupino sort - Proles occidentalis. • Izvor: Slovenija. • Opis: vršiček mladike je zelenkasto rdečkast, nekoliko obrasel; list je srednje velik, petdelen, z globokimi zarezi in bolj okroglaste oblike, list je temno zelene barve, na gornji strani gol in nekoliko mehurjast, na spodnji strani pa redko obrasel, listni zobci so neenaki, veliki, široki in oglati; grozd je majhen do srednje velik, podolgovat in nabit; jagoda je srednje velika, okrogla, svetlo zelena in z oprhom; jagodna kožica je debela in prozorna; meso je sočno, sladko in nekoliko muškatego okusa; rozga je debela, temno rjave barve in pikčasta; internodiji so dolgi, nodiji pa so nekoliko temnejše barve; sorazmerno bujna sorta, zori rano; rodi dokaj dobro in daje enakomeren pridelek; je sorta za bela vina; občutljiva je na glivične bolezni, posebno za sivo plesen; proti pozebi je srednje odporna.
Rebula	A	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Poreklo: spada v zahodnoevropsko skupino sort - Proles occidentalis. • Izvor: Slovenija, Italija. • Opis: vršiček mladike je svetlo zelen in nekoliko obrasel; list je srednje velik, cel ali tridelen, s plitkimi gornjimi stranskimi sinusi, list je z zgornje in spodnje strani svetlo zelen, gol; grozd je podolgovat, srednje velik in valjaste oblike, dokaj nabit; jagoda je srednje debela, okroglasta, rumenkasta in pokrita z obilnim oprhom; jagodni popek je izražen, kožica pa debela; rozga je srednje razvita, nekoliko progasta, blede rumenkaste barve in temno pikčasta; je srednje bujna sorta, grozdje zori srednje pozno; rodi obilno in redno; je sorta za bela vina; za peronospro ni posebno odporna, za oidij pa je bolj odporna; proti pozebi je dokaj odporna.
Refošk	A	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Poreklo: spada v črnomoško ekološko skupino sort - Proles pontica Negr. • Izvor: Slovenija, Italija, Hrvaška. • Refošk • Opis: vršiček mladike je svetlozelen in zelo kosmat, robovi mladih listov pa so rdečkasti; list je okroglast in nekoliko podolgovat, precej velik, cel, tridelen ali celo petdelen, gornja stran lista je jasno zelena, spodnja pa volneno obrasla; grozd je srednje velik do velik, širok, piramidalen, srednje nabit in vejnat; pecljevina je rdečkasto obarvana; jagoda je srednje debela do debela, okrogla in temno modre barve; jagodna kožica je debela; rozga je srednje debela, lešnikaste barve, na nodijih nekoliko vijoličaste barve; zelo bujna sorta, grozdje dozoreva pozno; daje obilen pridelek; je sorta za rdeča vina; odporna proti oidiju, proti peronospori pa je manj odporna; proti pozebi ni odporna.
Rumeni plavec	A	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Poreklo: spada v skupino sort črnomoškega bazena - Proles pontica, subproles balcanica. • Izvor: Slovenija, Hrvaška. • Opis: vršiček mladike je zelen, gladek in sijajen; list je velik, okroglast, včasih tudi asimetričen, pogosto tridelen, plitko narezljan, zgoraj gladek, nekoliko mehurjast in temno zelene barve, spodnja stran lista je gosto dlakava; grozd je srednje velik do velik, s krilcem, bolj valjaste oblike in podolgovat, grozd ni nabit; grozdni pecelj je precej kratek, tanek in rumenkast; jagoda je srednje velika do velika, okrogla in nekoliko podolgovata; pokožica je tanka, zelenkasto rumena, z rdečkastim odsevom na sončni strani, pokrita z oprhom in z drobnimi pikicami; jagodno meso je sočno, sok pa kiselkast;

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			rozga je precej debela, s srednje dolgimi internodiji, svetlejše barve; je bujna sorta, grozdje zori pozno, sredi oktobra; pridelek je velik; je sorta za bela vina; je odporna proti peronospori in oidiju ter dokaj odporna proti pozebi.
Šipon	A	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Poreklo: spada v skupino sort Proles pontica. • Izvor: Slovenija, Madžarska, Hrvaška. • Opis: vršiček mladike je belkast, volnen in nekoliko zavrt, list je velik, okroglast in tridelen ali celo cel, površina lista je gladka, spodnja stran je kosmata, je temno zelene barve, s spodnje strani pa je sivkasto zelen, listne žile so zelene, zobci so precej ostri; grozd je srednje velik ali velik, podolgovat, neenako nabit in vejnat; jagoda je srednje velika in nekoliko eliptična, kožica je debela, rumenkasto zelena in s sončne strani rjavo lisasta; jagodno meso je sočno, sok pa brezbarven in kiselkast; rozga je precej debela in močno progasta, internodiji so srednje dolgi ali dolgi, nodiji so temneje obarvani in posuti s črnimi pikami; je zelo bujna sorta, grozdje dozoreva pozno; je sorta za bela vina; odpornost proti boleznim je slaba, občutljiv je na pozebo; oplodnja ni vedno zanesljiva, saj pride večkrat do osipanja v cvetenju; rodi bogato, vendar ne redno.
Zelen	A	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Poreklo: avtohtona sorta. • Izvor: Slovenija. • Opis: vršiček mladike je nekoliko kosmat, blede rjavkaste barve; list je srednje velik, petdelen, z globokimi gornjimi in plitvimi spodnjimi sinusi, gornja stran lista je rumenkasto zelena in gola, spodnja prav tako gola in mrežasta; grozd je srednje velik in koničaste oblike, srednje nabit in ima nekoliko olesenel pecelj; jagoda je okrogla, srednje debela, jagodna kožica je tanka, zelenkasto rumene barve, s temnimi progami in drobnimi temnimi pikicami; je srednje bujna sorta, grozdje dozoreva bolj pozno; pridelek je obilen; je sorta za bela vina; je občutljiv za peronosporo in sivo grozdno plesen, manj za oidij, zelo občutljiv za pozebo.
Žametovka	A	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Poreklo: spada v črnomoško ekološko skupino sort - Proles pontica Negr. • Izvor: Slovenija. • Opis: vršiček mladike je razširjen, na robovih lističev karminast; spodnji lističi so poleg tega še dlakavi, list je petdelen, zelen, sijajen, površina lista pa je valovita, spodnja stran lista je volneno obrasla; grozd je velik, srednje zbit, vejnat; jagoda je debela, okrogla, temno modra in močno oprhana; jagodna kožica je debela; rozga je svetlo do zmerno rjave barve ter črtasta; je srednje bujna sorta; grozdje zori zelo pozno; rodi obilno; je sorta za rdeča vina; proti glivičnim boleznim je dokaj odporna, zelo občutljiva je na nizke temperature.
Kraljevina	U	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Poreklo: spada v ekološko skupino zahodnoevropskih sort - Proles occidentalis. • Izvor: Slovenija, Hrvaška. • Opis: vršiček mladike je nekoliko upognjene rasti, razprt, gol in karminaste barve; list je rahlo petdelen, srednje velik, zgoraj je list temnozelen in gol, s spodnje strani pa je blede zelen in gol; peceljni sinus je široko odprt, listni zobci so ostri in neizenačeni; grozd je srednje velik, razvejan in zbit; jagoda je okrogla in nekoliko podolgovata, sicer pa je srednje debela, rdečkaste barve ter pokrita z voščeno prevleko; rozga je srednje razvita, internodiji so na preseku elipsaste oblike, blede rumene barve; je dokaj bujne rasti, grozdje zori pozno; pridelek je dokaj velik, vendar se v neugodnih letinah rada osiplje; je sorta za bela vina; občutljiva je na glivične bolezni

Sorta	Izvor	Vzdrževalec	Opis
			in na nizke temperature.
Malvazija	U	Kmetijski inštitut Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • Poreklo: spada v zahodnoevropsko skupino sort - Proles occidentalis. • Izvor: Italija. • Opis: vršiček mladike je svetlo zelen in rahlo volnato obrasel; list je srednje velik do velik, petdelen, plitvo nazobčan, na gornji strani nagrbnčen, temno zelene barve, na spodnji strani pa je gol; grozd je srednje velik, valjast in ima večkrat krilca, grozd je raztresen in ob zorenju zelenkasto rumen; jagoda je srednje debela, okrogla ali elipsaste oblike s tanko kožico; jagodni popek je izražen, jagodno meso je sočno; rozga je gladka, razmeroma dolga in tanka, lešnikove barve, internodiji so dolgi, rozga je na nodijih nekoliko vijoličasta; je sorta bujne rasti, grozdje pa dozoreva pozno; rodi redno in obilno; je sorta za bela vina; proti glivičnim boleznim je dokaj odporna, proti pozebi pa je srednje odporna.

Okrajšave:

- A = Avtohtona sorta Avtohtone sorte so sorte, ki so nastale iz avtohtonega izvornega genskega materiala in niso bile načrtno žlahtnjene. Sorte oziroma populacije se v Republiki Sloveniji že dolgo časa pridelujejo, tukaj pridelujejo njihov semenski material in sorte se tukaj vzdržujejo.
- D = Domača sorta Domače sorte kmetijskih rastlin so sorte, ki so bile požlahtnjene (vzgojene) v Republiki Sloveniji iz avtohtonega slovenskega izvornega genskega materiala, ali pri katerih prevladuje avtohtoni izvorni genski material.
- U = Udomačena sorta Udomačene tuje sorte so starejše sorte tujega porekla, ki se v Republiki Sloveniji pridelujejo že več kot 30 let, pri vinski trti in sadnih rastlinah več kot 50 let in so dobro prilagojene našim pridelovalnim razmeram.

Naslovi vzdrževalcev:

- *: Podatka o vzdrževalcu ni.
- **: Podatka o vzdrževalcu ni.
- Biotehniška fakulteta - Oddelek za agronomijo, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana
- Center za razvoj kmetijstva in podeželja Jable, Loka, Grajska 1, 1234 Mengeš
- Evrosad d.o.o., Cesta 4. julija 134, 8270 Krško
- Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec, Žalskega tabora 2,3310 Žalec
- KGZS - Sadjarski center Gačnik, Gačnik 77, 2211 Pesnica
- Kmetijski inštitut Slovenije, Hacquetova 17,1000 Ljubljana
- Kozjanski park, Podsreda 45, 2357 Podsreda
- KZ Maribor, Vinarska ul.14, 2000 Maribor
- Planta Prelesje d.o.o., Vojkova 58, 1000 Ljubljana
- Poskusni center za oljkarstvo, Ulica 15. maja 17, 6000 Koper
- Sadjarstvo Mirošan d.d., Kasaze 95, 3301 Petrovče
- Semenarna Ljubljana proizvodnja in trgovina d.d., Dolenjska c. 242, 1000 Ljubljana
- Vele trgovska družba d.d., Vele - sadna drevsnica Kamnik, Ljubljanska 64, 1230 Domžale